

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Cynwys

Cyflwyniad	Tudalen 3
Defaid yng nghwricwlwm Cyfnod Sylfaen	Tudalen 4
Defaid yng nghwricwlwm CA1:Blwyddyn 1	Tudalen 5
Defaid yng nghwricwlwm CA1:Blwyddyn 2	Tudalen 6
Defaid yng nghwricwlwm CA1:Blwyddyn 3	Tudalen 7
Defaid yng nghwricwlwm CA1:Blwyddyn 4	Tudalen 8
Defaid yng nghwricwlwm CA1:Blwyddyn 5	Tudalen 9
Defaid yng nghwricwlwm CA1:Blwyddyn 6	Tudalen 10
Gwybodaeth ac adnoddau pellach ar gyfer athrawon	Tudalen 11
Mwy o weithgareddau defaid	Tudalen 12
Atodiad 1 Cerdiau Symptomau	Tudalen 13
Atodiad 2 Cerdiau Afiechydon	Tudalen 14
Atodiad 3 Cerdiau Triniaeth	Tudalen 15
Atodiad 4 Haenu Defaid: Cerdiau disgyblion	Tudalen 16-21
Atodiad 5 Haenu Defaid: Cerdiau athrawon	Tudalen 22-27
LEAF Education a RBST	Tudalen 28

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Cyflwyniad

Mae LEAF Education wedi gweithio gyda'r Rare Breeds Survival Trus (RBST) i ddatblygu'r e-lyfryn hwn o syniadau a gweithgareddau ar gyfer ysgolion cynradd. Mae LEAF Education yn hoff o gydweithio ac ar y prosiect hwn mae'n rhannu ei arbenigedd mewn addysg gyda gwybodaeth RBST am hwsmonaeth anifeiliaid.

Diolch yn arbennig i Ymgynghorydd Dwyrain Lloegr LEAF Education Gaina Dunsire gyda chefnogaeth Gail Sprake, Cadeirydd Ymddiriedolwyr RBST ac Ysgrifennydd Cymdeithas Ddefaid Southdown .

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Defaid yng nghwricwlwm Cyfnod Sylfaen

Blwyddyn	Cwricwlwm	Sgiliau a dealltwriaeth	Syniadau gweithgareddau
Cyfnod Sylfaen	Anatomeg	Enw ac adnabod Cymharu, didoli a grŵp Dosbarthiad syml Cyfleu canfyddiadau ar lafar	Defnyddiwch ymweliad fferm, anifeiliaid eich ysgol, teganau wedi'u stwffio, neu ddelweddau o anifeiliaid ac adar. Gofynnwch i'r dosbarth eu henwi a'u disgrifio, a'r gwahaniaethau yn yr anatomeg sylfaenol rhwng defaid a'r anifeiliaid eraill e.e. nifer y coesau, adenydd, ffwr, dannedd. Awyrendy anifeiliaid. Rhowch lun o anifail i un myfyriwr – mae gan weddill y dosbarth 5 cwestiwn i ddyfalu pa anifail sydd ganddo e.e. faint o goesau sydd ganddo? Mae'r athro yn tynnu'r atebion ar y bwrrd i ddatgelu'r anifail....gobeithio! Gwnewch ddefaid ar ffyn neu fodolau 3D neu defnyddiwch gemau meim, storïau, caneuon a cherdyn i ddysgu mwy am ddefaid ac anatomeg sylfaenol anifeiliaid eraill.

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Defaid yng nghwricwlwm CA1: BI1

Blwyddyn	Cwricwlwm	Sgiliau a dealltwriaeth	Syniadau gweithgareddau
CA1: Blwyddyn 1	Cadwyni Bwyd	Dosbarthiad syml Patrymau a pherthnasoedd Cyfleu a chofnodi canfyddiadau	Trafodwch rannau corff dafad – yn enwedig ei dannedd a'i stumogau (mae diagramau syml ar gael ar-lein). Defnyddiwch ddefaid go iawn neu benglog os yn bosibl. Gwylwch beth, a sut, mae dafad yn ei fwyta (defaid go iawn neu glip ffilm). Mi'i gymylu! A yw'n lystyfiant, carnivore neu omnivore? Cymharwch ag anifeiliaid eraill. "Flerd" Ar eu dwylo a'u pengliniau cymysgwch sut mae heidiau o ddefaid yn bwyta (holti'r glaswellt gyda'u dannedd) ac yna sut mae berlysiau gwartheg yn bwyta (tynnwch y glaswellt gyda'u tonfedd, ac yn olaf sut mae cŵn yn pant gyda chyffro. Rhifwch y myfyrwyr a dewiswch pa rifau sydd i gymylu beth e.e. rhifau rhyfedd yw defaid, hyd yn oed rhifau yw gwartheg. Maen nhw'n symud o gwmpas yn mudo, yn bwyta yn y ffordd gywir. Dywedwch na ellir cymysgu pob un ohonynt yn 'flerd'!! - mae'r defaid yn perthyn i un cae (dewiswch ochr o'r ystafell) ac mae'r gwartheg yn perthyn i'r cae arall (ochr arall yr ystafell), felly mae'n rhaid i'r cŵn eu gwahanu. Dewiswch rifau 2-3 ar hap i fod yn gŵn e.e. 3 a 12 a'u galw allan - rhaid i'r cŵn fynd ar ôl a 'thagio' y defaid a'r gwartheg cyn idynt gyrraedd y wal ar ochr gywir yr ystafell. Ailadroddwch sawl gwaith, gan newid pa feim sy'n od a hyd yn oed rhifau, a gyda rhifau gwahanol fel y cŵn. Pwy sy'n bwyta beth? Cyfateb yr eitemau planhigion, anifeiliaid a bwyd dynol gyda'r anifail e.e. deunydd pacio gwag ar gyfer llaeth, wyau, selsig. Cofnodi ar dabl gan ddefnyddio delweddau/testun/lluniadau Mwy o syniadau am y Gadwyn Fwyd ar Gefn Gwlad Yn yr Ystafell Ddosbarth

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Defaid yng nghwricwlwm CA2: BI2

Blwyddyn	Cwricwlwm	Sgiliau a dealltwriaeth	Syniadau gweithgareddau
CA1: Blwyddyn 2	Cylch bywyd a'r tymhorau	Gweld newidiadau dros amser Patrymau a pherthnasoedd Cyfleu a chofnodi canfyddiadau	Ymweld â'ch defaid a'ch ŵyn Siart cylch blwyddyn ffermio defaid Trafodwch pa adeg o'r flwyddyn y mae ŵyn yn cael eu geni a pham - mae cylch bywyd defaid yn cysylltu â'r tymhorau. Creu siart cylch gyda lluniadau, collage, testun, delweddau ac ati. Hydref: Mae'r gwryw (Hyrdod) yn cael ei roi gyda'r fenyw (Mamogiaid) wrth iddynt bori'r glaswellt. Rhoddir meddyginiaeth i'r holl ddefaid i'w hatal rhag cael mwydod. Gaeaf: Mae'r mamogiaid yn bwyta glaswellt ond maent hefyd yn cael gwair (glaswellt sych gyda hadau ar gyfer protein) fel eu bod yn tyfu'n gryf ac yn iach. Mae'r mamogiaid yn cael eu brechu i atal clefydau. Mae rhai bridiau'n cael eu rhoi mewn ysgubor mewn tywydd gwael. Gwanwyn: Mae'r mamogiaid yn rhoi genedigaeth i ŵyn – 1 neu 2 fel arfer. Mae'r oen yn yfed llaeth ei famau sy'n cynnwys maetholion a gwrth-gyrff yn erbyn clefydau. Rhoddir meddyginiaeth llyngyr i famogiaid, rhoddir brechiadau i ŵyn. Haf: Mae'r mamogiaid yn cael eu cneifio am eu gwlan. Mae'r ŵyn yn bwyta glaswellt ac yn tyfu'n gyflym. Bydd rhai yn cael eu gwerthu am gig, bydd rhai yn cael eu cadw i fridio mwy o ddefaid. Caiff yr holl ddefaid eu trin i atal pryfed rhag ymosod ar eu croen. Mwy o wybodaeth am flwyddyn dafad

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Defaid yng nghwricwlwm CA2: B13

Blwyddyn	Cwricwlwm	Sgiliau a dealltwriaeth	Syniadau gweithgareddau
CA2: Blwyddyn 3	Cynefinoedd	Y berthynas rhwng pethau byw a'u hamgylchedd Cyflwyno canfyddiadau	Ewch i'ch defaid a'ch wŷn (neu defnyddiwch glipiau ffilm) a (a/neu anifeiliaid eraill). Trafodwch eu hanghenion sylfaenol (a'n!); bwyd, dŵr, lloches, iechyd a diogelwch. Dangoswch ddelweddau ohonynt mewn amgylchedd fferm/gwylt. Meysydd bach a barnau Mewn grwpiau, mae myfyrwyr yn creu cynefin sy'n cynnwys anghenion sylfaenol dafad (neu anifeiliaid eraill). ¹ Gellir gwneud hyn y tu allan, neu ddefnyddio blwch cardbord y tu mewn i ail-greu ysgubor. Mae myfyrwyr yn casglu efeiliaid, dail ac ati ar gyfer ffensys a chysgod, glaswellt sych ar gyfer gwair, potiau bach gyda dŵr, mwsogl ar gyfer gwrychoedd ac ati. Cyflwynir eu gwaith a'i esbonio i'r dosbarth. Asesiad Bywyd Gwylt Ysgolion Gwylwch ffilm am ffermydd fel cynefinoedd i fywyd gwylt hefyd Pa fywyd gwylt y gall myfyrwyr ddod o hyd iddo ar dir eich ysgol?

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Defaid yng nghwricwlwm CA2: BI4

Blwyddyn	Cwricwlwm	Sgiliau a dealltwriaeth	Syniadau gweithgareddau
CA2: Blwyddyn 4	Defnydd o ddeun- yddiau	Gwead Profion teg cymharol Ymholiadau priodol Ffynonellau Eilaidd	Ymwelwch â'ch defaid a themlo gwead eu cnu. Disgrifiwch ef - sych, gwlyb, llwyd, meddal? Arbrofion wedi'u cynllunio gan fyfyrwyr Er enghraifft: profi cryfder gwlân mewn gwahanol ffurfiau - cnu, edau sengl sbwng, 3 edafedd, gwau ac ati gan ddefnyddio pwysau neu ddulliau eraill profi sut mae cnu gwrth-ddŵr yn cael ei olchi neu ei olchi, neu o'i gymharu â phla deunyddiau eraill, cotwm, plastig ac ati profi sut mae insulating wool yn cael ei gymharu â deunyddiau eraill e.e. mesur tymheredd dŵr wrth iddo oeri Ymchwilio i'r gwahanol ddefnyddiau ar gyfer gwlân a lanolin gan ddefnyddio ffynonellau eilaidd. Cneifio defaid – sut mae'n cael ei wneud a pham? Clip fideo Faint yw gwerth gwlân (yn hanesyddol o'i gymharu â nawr)? Gweithgareddau crefft defaid a gwlân

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Defaid yng nghwricwlwm CA2: BI5

Blwyddyn	Cwricwlwm	Sgiliau a dealltwriaeth	Syniadau gweithgareddau
CA2: Blwyddyn 5	Iechyd a Maeth	Defnyddio tystiolaeth i gyfiawnhau ac esbonio Canfyddiadau Cy-fathrebu ac Adrodd Ffynonellau Eilaidd	Ewch i'ch defaid (a/neu anifeiliaid eraill). Milfeddyg am y diwrnod Trafodwch beth fydddech chi'n chwilio amdano i wirio bod eich anifail yn gyfforddus ac yn iach? Llygaid, dannedd, tafod, cyflwr gwlan, traed, safle, egni, archwaeth, swm, tymheredd. Yn yr ystafell ddosbarth; Mae myfyrwyr yn gweithio mewn paru. Un ohonynt yw'r ffermwr – sy'n dewis cerdyn Symptomau ac yn ei ddarllen i'w bartner. Mae eu partner, pwy yw'r Milfeddyg, yn edrych ar gardiau'r Clefyd ac yn penderfynu beth sydd gan y defaid, ac yn dweud wrth y ffermwr am y clefyd. Mae'r ffermwr a'r milfeddyg yn edrych ar y cardiau Triniaeth gyda'i gilydd i benderfynu beth sydd ganddynt i'w wneud i ofalu am eu defaid a gweddill y ddiadell. Mae myfyrwyr yn dewis un o'u diagnosisau a thriniaethau ac yn ysgrifennu eu canfyddiadau yn arddull adroddiad i'r ffermwr, gellid ychwanegu mwy o fanylion gan ddefnyddio ymchwil o ffynonellau eilaidd. Adborth ar eu canfyddiadau i'r dosbarth fel chwarae rôl

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Defaid yng nghwricwlwm CA2: B16

Blwyddyn	Cwricwlwm	Sgiliau a dealltwriaeth	Syniadau gweithgareddau
CA2: Blwyddyn 6	Bridio a Geneteg	Defnyddio dosbarthiad mwy cymhleth yn sys- tematig Defnyddio ffynonellau ei- laidd Deall a rhag- fynegi Cyflwyno data	Trafod genynnau a geneteg gan ddefnyddio pobl yna defaid fel enghreifftiau. Dangoswch sut mae defaid wedi newid dros amser a daearyddiaeth – e.e. cymharu defaid o'r Aifft i Shetland – pam maen nhw'n edrych mor wahanol? Defaid a thirwedd y DU – beth yw rôl a phwrpas ffermio defaid? (cig, gwlân, ffrwythlondeb pridd, rheoli tir, cyflogaeth ac ati) Tasg Haenu (Gweler Atodiadau 4 a 5) Astudiwch nodweddion allweddol eich defaid. Ydych chi'n gallu adnabod pa frid yw defaid eich ysgol?! A ydynt yn frid iseldir, ucheldir neu fryniau? Ymchwilio i'r system fridio haenog i ddeall sut mae gwyddonwyr a ffermwyr yn defnyddio gwahaniaethau genetig i fridio defaid sy'n addas i wahanol dopograffeg a hinsawdd, ac at ddibenion masnachol gwahanol e.e. cig, gwlân neu fridio. Mewn grwpiau, rhoddir fferm i fyfyrwyr mewn ardal o'r DU (rhowch fap mawr syml iddynt yn y DU gyda'r gwahanol ffermydd wedi'u rhifo). Mae myfyrwyr yn astudio'r gwahanol broffiliau defaid ac yn penderfynu pa frid sydd fwyaf addas ar gyfer eu fferm. Eglurwch eu dewis ar lafar i'r dosbarth. Allwch chi wella cynhyrchiant eich defaid tra'n sicrhau ei fod yn dal yn addas ar gyfer eich hinsawdd a thopograffeg drwy 'groesi' gwahanol fridiau? Dangoswch eich dewis gan ddefnyddio siart llif, anodi'r gwahanol nodweddion rydych chi'n rhagweld y byddai'r defaid sy'n deillio o hynny yn eu cael.

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Gwybodaeth ac adnoddau pellach ar gyfer athrawon

[Countryside Classroom](#)

[National Sheep Association](#)

[Rare Breed Survival Trust](#)

[British Wool](#)

[RSPCA](#)

[Twinkl](#)

[AHDB Beef & Lamb](#)

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

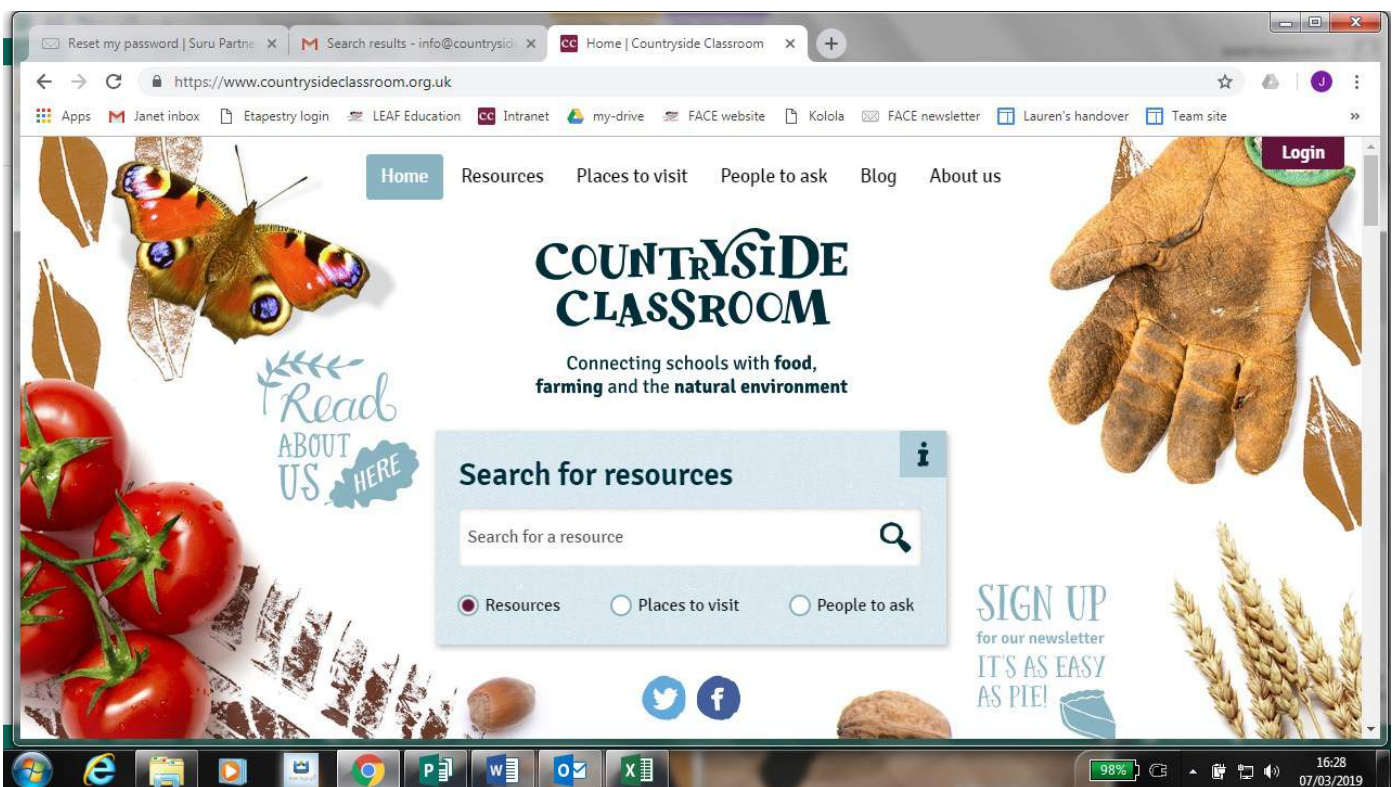
Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Mwy o weithgareddau defaid

Mae'r Ilyfryn hwn yn cynnwys dolenni i amrywiaeth o adnoddau gyda thema defaid. Mae'r rhan fwyaf o'r rhain i'w gweld ar wefan yr Ystafell Ddosbarth Cefn Gwlad - chwiliwch am ddefaid yn yr adran adnoddau!

www.countrysideclassroom.org.uk

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Atodiad 1

Cardiau symptomau

(Torrwch i mewn i gardiau unigol a'u cymysgu)

SYMPTOMAU	SYMPTOMAU	SYMPTOMAU	SYMPTOMAU
Mae'r ddafad	Mae'r ddafad....	Mae'r ddafad....	Mae's ddafad....
• Yn bwyta llai• Yn stampio ei thraed• Yn ceisio crafu ei chefn• Yn arogl'i'n wael• Gyda cynrhon ar ei gwlan	• Yn gloff ar un coes gefn wrth gerdded• Yn arogl'i'n wael	• Yn gloff ar un coes gefn wrth gerdded• Yn bwyta llai ac yn boddi/ drooling• Gyda pws yn dod o'i thrwryn• Yn gorwedd o gwmpas• Gyda tafod lliw rhyfedd sydd wedi'i	• Yn bwyta llai• Yn gwneud llawer o sŵn ac yn syllu arnaf• Yn pesychu• Gyda wddf chwyddedig• Yn dioddef dolur rhydd gyda gwaed ynddo

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Appendix 2 Disease cards

AFIECHYD	AFIECHYD	AFIECHYD	AFIECHYD
Flystrike	Clwy'r Traed	Tafod glas	Anthracs
Achosir flystrike gan fflonau sy'n dodwy eu hwyau ar groen dafad	Achosir clwy'r traed gan ddau facteria sy'n byw yn y pridd a thail defaid, ond sy'n gallu byw mewn carnedd defaid	Mae'r tafod glas yn firws sy'n cael ei ledaenu gan ganol oesoedd sydd weithiau'n cael eu chwythu gan y gwynt o Ewrop i'r DU	Mae anthracs yn cael ei achosi gan facteria a'i ledaenu drwy eu hanadlu i mewn, neu eu cyffwrdd
Gall wneud i ddefaid stampio eu traed a cheisio craflu lle mae'r cynrhon yn	Mae gan Footrot arogl drwg	Bydd gan ddefaid sydd â'r feirws dymheredd uchel a sychder	Bydd gan ddefaid dymheredd uchel a shiver
Efallai na fyddant yn bwyta'n fawr iawn	Bydd defaid â throedyn yn calchur ar un neu fwy o'u traed	Bydd ganddynt geg wedi chwyddo, pen neu wddf a phwls yn dod o'i lygaid a'i thrwyn	Byddan nhw'n pesychu, yn bwyta llai ac yn cael achestumog
Mewn achosion gwael gallwch weld y cynrhon ac arogl'r croen sy'n pydru		Gallai fod yn gloff yn ei goesau cefn	Mae eu llygaid yn mynd yn ddisglair ac yn syllu Mae ganddynt waed yn eu trwynau neu eu twll

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

ATODIAD 3

Cerdiau Triniaeth

TRINIAETH	TRINIAETH	TRINIAETH	TRINIAETH
• Tynnwch y defaid i ffwrdd o weddill y ddiadell• Tynnu a lladd y cynrhon• Ysgwyd yr ardal• Defnyddio "pryfladdwr" cemegol i ladd yr wyau•	• Ewch â'r defaid i ffwrdd o weddill y ddiadell—mae'n heintus iawn!• Trimio'r bachyn heintiedig• Sebon y droed mewn golch gwrth-facterol• Meddylwch am frechu•	• Cymerwch dymheredd ac edrychwch yn ei geg am wserau• Rhaid rhoi gwybod am y clefyd hwn ar unwaith i Defra (y llywodraeth)• Cadwch ef i ffwrdd o ddefaid eraill• Nid yw'n iachâd felly gallai farw• Meddylwch am frechu gweddill y ddiadell	• Peidiwch â'i symud a chadwch ddefaid eraill i ffwrdd• Cymerwch ei dymheredd ond gwisgwch fenig• Glanhewch yr ardal gyda diheintydd• Rhaid rhoi gwybod am y clefyd ar unwaith i Defra (y llywodraeth)• Cadwch ddefaid eraill i ffwrdd•

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Atodiad 4

Haenu Defaid

Cerdiau Disgyblion

(I'w torri allan a'u dosbarthu fel cerdiau unigol)

Herdwick

Brîd caletaf Prydain
Cryf a hyblyg (yn symud yn gyflym ac yn hawdd)
Cnu gwrth-ddŵr iawn
Mamau da
Tyfu'n araf
Gallu byw oddi ar laswellt yn unig
*Hyrddod yn pwysu hyd at 90kg
Mamogiaid yn pwysu hyd at 60kg*

Swalesdale

Traed a dannedd cryf
Defaid bach
Gallu ymdopi ag ardaloedd gwylt a thywydd garw iawn
Cryf a dewr
Da i gig a gwlân
*Hyrddod yn pwysu hyd at 73kg
Mamogiaid yn pwysu hyd at 54kg*

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Cerdiau Disgyblion

Wynebwyn Dartmoor

Defaid caled – gallant fyw ar dir hyd
at 600m o uchder
Gallu byw oddi ar laswellt yn unig
Mamau rhagorol
Gwlan cyrliog

Hyddod yn pwyso hyd at 75kg
Mamogiaid yn pwyso hyd at 54kg

Derbyshire Gritstone

*Mawr a chryf
Ystwyth (yn symud yn gyflym ac yn
hawdd)
Cnu dŵr iawn ac o ansawdd da
Mamau da*

*Hyddod yn pwyso hyd at 110kg
Mamogiaid yn pwyso hyd at 74kg*

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Cerdiau Disgyblion

Wyneblas Caerlyr

Cynhyrchu llawer o ŵyn
Tyfu'n gyflym
Gallu byw ar dir i fyny 300-500m
Da ar gyfer croesi gyda bridiau mynydd

Hyrddod yn pwysu hyd at 150kg
Mamogiaid yn pwysu hyd at 86kg

Fforest Clun

Rhybudd iawn, mamau da
Gallu addasu i amgylcheddau gwahanol
Ychydig o fwyd ychwanegol sydd ei angen
arnynt gan eu bod yn fforagers da
Byw'n hir

Hyrddod yn pwysu hyd at 90kg
Mamogiaid yn pwysu hyd at 65kg

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Cerdiau Disgyblion

Bryniau Ceri

Brîd caled – gall fyw ar dir hyd at 500m o uchder
Cnu trwchus
Addasadwy i amgylcheddau gwahanol
Mamau da

Hyrddod yn pwyso hyd at 80kg
Mamogiaid yn pwyso hyd at 65kg

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Cerdiau Disgyblion

Suffolk

Tyfu mawr a chyflym

Cig o ansawdd da

Ddim yn galed ond mae ganddo bachau caled

Mae mamogiaid yn rhoi genedigaeth yn hawdd
ac yn cynhyrchu llawer o laeth

Hyrddod yn pwyso hyd at 150kg

Mamogiaid yn pwyso hyd at 90kg

Romney

Yn hoffi glaswelltir, yn gallu byw ar dir corsiog

Cnu sy'n gwrthsefyll dŵr

Gwlân trwchus, trwm

Tyfu'n iach ond yn arafach ar y cyfan

Cig o ansawdd da

Hyrddod yn pwyso hyd at 77kg

Mamogiaid yn pwyso hyd at 64kg

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Cerdiau Disgyblion

Gwlan Hir Lincoln

Defaid mawr

Gwlân hir iawn, trwchus

Addas ar gyfer hinsawdd oer ond sych

Cymeriad tyner

Hyrdod yn pwyso hyd at 114kg

Mamogiaid yn pwyso hyd at 91kg

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Atodiad 5 Haenu Defaid Athrawon

Defaid mynydd (dros 500m)

Herdwick

Brîd caletaf Prydain
Cryf a hyblyg (yn symud yn gyflym ac yn hawdd)
Cnu gwrth-ddŵr iawn
Mamau da
Tyfu'n araf
Gallu byw oddi ar laswellt yn unig
*Hyrddod yn pwysu hyd at 90kg
Mamogiaid yn pwysu hyd at 60kg*

Swalesdale

Traed a dannedd cryf
Defaid bach
Gallu ymdopi ag ardaloedd gwyllt a thywydd garw iawn
Cryf a dewr
Da i gig a gwlân
*Hyrddod yn pwysu hyd at 73kg
Mamogiaid yn pwysu hyd at 54kg*

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Defaid mynydd (above 500m)

Derbyshire Gritstone

*Mawr a chryf
Ystwyth (yn symud yn gyflym ac yn
hawdd)
Cnu dŵr iawn ac o ansawdd da
Mamau da*

*Hyrddod yn pwyso hyd at 110kg
Mamogiaid yn pwyso hyd at 74kg*

Wynebwyn Dartmoor

Defaid caled – gallant fyw ar dir hyd
at 600m o uchder
Gallu byw oddi ar laswellt yn unig
Mamau rhagorol
Gwlan cyrliog

Hyrddod yn pwyso hyd at 75kg
Mamogiaid yn pwyso hyd at 54kg

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Defaid mynydd (dros 500m)

Wyneblas Caerlyr

Cynhyrchu llawer o ŵyn
Tyfu'n gyflym
Gallu byw ar dir i fyny 300-500m
Da ar gyfer croesi gyda bridiau mynydd

Hyrddod yn pwysu hyd at 150kg
Mamogiaid yn pwysu hyd at 86kg

Fforest Clun

Rhybudd iawn, mamau da
Gallu addasu i amgylcheddau gwahanol
Ychydig o fwyd ychwanegol sydd ei angen
arnynt gan eu bod yn fforagers da
Byw'n hir

Hyrddod yn pwysu hyd at 90kg
Mamogiaid yn pwysu hyd at 65kg

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Defaid Ucheldir (300-500m)

Bryniau Ceri

Brîd caled – gall fyw ar dir hyd at 500m o uchder
Cnu trwchus
Addasadwy i amgylcheddau gwahanol
Mamau da

Hyrddod yn pwyso hyd at 80kg
Mamogiaid yn pwyso hyd at 65kg

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Defaid Iseldir (o dan 300m)

Suffolk

Tyfu mawr a chyflym

Cig o ansawdd da

Ddim yn galed ond mae ganddo bachau caled

Mae mamogiaid yn rhoi genedigaeth yn hawdd
ac yn cynhyrchu llawer o laeth

Hyrddod yn pwyso hyd at 150kg

Romney

Yn hoffi glaswelltir, yn gallu byw ar dir corsiog

Cnu sy'n gwrthsefyll dŵr

Gwlân trwchus, trwm

Tyfu'n iach ond yn arafach ar y cyfan

Cig o ansawdd da

Hyrddod yn pwyso hyd at 77kg

Mamogiaid yn pwyso hyd at 64kg

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

Defaid Iseldir (o dan 300m)

Gwlan Hir Lincoln

Defaid mawr

Gwlân hir iawn, trwchus

Addas ar gyfer hinsawdd oer ond sych

Cymeriad tyner

Hyrdod yn pwysu hyd at 114kg

Mamogiaid yn pwysu hyd at 91kg

Gwyddoniaeth Defaid

Ilyfryn ar gyfer athrawon cynradd

LEAF Education a RBST

Mae LEAF Education (Farming and Countryside Education gynt) yn gweithio gyda ysgolion a chymunedau i helpu plant ac oedolion ifanc i ddeall y cysylltiad rhwng ffermio a'u bywydau bob dydd.

[Linking Environment and Farming](#) (rhif elusen 1045781).

[Rare Breeds Survival Trust](#)

Y RBST yw'r unig elusen ym Mhrydain sy'n ymroddedig i sicrhau dyfodol ein bridiau prin a brodorol o dda byw fferm. Mae'r RBST yn arbed geneteg yn ei Fanc Geni. Pe bai brîd yn mynd yn ddiflas, gellir ei ddefnyddio i adfywio brîd. Mewn argyfwng, bydd RBST yn prynu stoc sy'n bwysig yn enetig ac yn ei roi mewn canolfannau bridio cymeradwy. Mae RBST yn hyrwyddo bridiau fferm prin a brodorol ac yn darparu rhwydwaith o wybodaeth i gefnogi ac annog bridwyr.

Cysylltu [LEAF Education](#)

LEAF Education
Stoneleigh Park
Warwickshire
CV8 2LG

education@leafuk.org

☎ 024 7641 3911

🐦 @LEAF_Education

📘 facebook.com/FarmingAndCountrysideEducation/

LEAF Education

Stoneleigh Park, Warwickshire, CV8 2LG